

علی جواهر کلام

شبی در خدمت پیر طریقت !

آن شب قدری که گویند اهل خلوت امشب است

سالهای پیش در مجله ملک آباد آخر بازار ارسی دوزه‌ام نزل داشتیم. من آنوقت‌ها بقول امروزی‌ها جوجه طلب و آخوندچهای بودم که در مدرسه مرحوم شیخ عبدالحسین دروس قدیمه میخواندم و بالطبع روزی دوسته بار از بازار ارسی دوزه‌ها میگذشتم. کمرکش این بازار مرد میانه سالی بنام استاد عباس دکان ارسی دوزی داشت و همانطور که مشغول کار خود بود زیر لب اشعار مثنوی رازمزمه میکرد. میگفتند استاد عباس درویش

است. من هر وقت از دردکان استاد عباس میگذشتم چند دقیقه میایستادم و بزمزمها او گوش میدادم. روزی استاد عباس بمن گفت آشیخ چه درسی میخوانی گفتم فعلاً مشغول تحصیل مقدماتم. استاد عباس با آهنگی دلنشیں این بیت را زمزمه کرد:

علم نبود غیر علم عاشقی
ما بقی تلبیس ابلیس شقی

من پیش خود فکر کردم که چرا این مرد مرا بعاشقی تشویق میکنند؟ با این همه سیماهی استاد عباس چنان جذاب بود که بیش از پیش شیفته او شدم زیادتر از سابق دردکان او میایستادم استاد عباس هم بیشتر بمن محبت میکردا جازه میدادرد و پیشخوان بنشینم و از زدیک بزمزمه او گوش بدhem تا آنکه بالاخره روزی استاد عباس بدون مقدمه بمن گفت: فرزندمیخواهی خداشناس بشوی؟ - البته که میخواهم. اگر چنین است باید خدمت پیر طریقت بررسی تا او خدارا بتوبشند اسند.

این گذشت و چندی صحبت من و استاد عباس به همین منوال بود. سرانجام استاد عباس گفت حالا که شوق خدا شناسی در سر داری من تورا بخدمت پیر طریقت راهنمائی میکنم. البته اشتیاق من برای رسیدن بخدمت پیر طریقت روز افزون بود و از استاد عباس میخواستم که هر چه زودتر بوعده خود وفا کند. بعد از اصرار زیاد استاد عباس گفت حال که چنین است درست حرف مرا گوش کن - برو یک سکه کوچک طلا - یک عدد جوز - یک دستمال ابریشمی، قدری نبات تهیه کن، حمام برو جامه پاکیزه بپوش و فردا که پنجشنبه است موقع عصر بیا در دکان تا با هم بخدمت پیر برویم. من دستورهای استاد عباس را کاملاً انجام دادم و عصر پنجشنبه نزد ایشان رفتم. استاد عباس دکان را بست و در سبزه میدان باتفاق سوار واگون اسبی شدید و تا آخر لاله زار رفتم از آنجا پیاده بسمت خانقاہ حضرت صفوی علیشاه راه افتادم. ایام محرم و صفر بود در خانقاہ روضه خوانی داشتند. هایکسر به مجلس روضه خوانی رفتیم. حاجی تاج واعظ خراسانی بالای منبر بود و از تصرف ولایتی صحبت میکرد که خالق مطلق میتواند در

کلیه موجودات تصرف کند. گفتگو از خطبه حضرت زینب سلام الله علیها بود که در بازار کوفه همینکه فرمودند صهیا اهل الکوفه یعنی ای مردم کوفه خاموش باشد یکمربته نفس‌ها درینهای‌ها حبس شدحتی شترها گردشان را تکان نمیدادند که زنگ‌ها صدا نکند. حاجی تاج میگفت در آن لحظات حضرت زینب مانند پدرش مولای متقیان دارای نیروئی بود که عرف‌آنرا تصرف ولایتی میگویند که در تمام موجودات تصرف مطلق دارد.

حاجی تاج از هنر پائین آمد جمعیت متفرق شدند استاد عباس هرانه‌اگذشت و خودش با اتفاق مجاور مجلس روضه رفت پس از چند دقیقه برگشت دست مرا گرفت و بطرف آن اتفاق رفت پرده را پس زدیم وارد اتفاق شدیم چند چراغ نفتی در اتفاق روشن بود (آن روزها تهران برق کافی نداشت) در صدر اتفاق شخصیت همتازی با جلال و وابهت ملکوتی چهار زانو روی تخته پوستی جلوس کرده بود بالای سرش کشکول و تسبیح هزار دانه‌ای آویخته بودند و قطعه‌ای زیر کشکول دیده هیشید که بخط جلی این بیت بر آن نگاشته بود :

تا بتوانی دلی بدست آرصفی سر داشته همین است نگهدار صفوی .

استاد عباس بیش رفتزارنوی مرشد را بوسیدمن همانطور ایستاده میلرزیدم. از سر و صور تم عرق میریدخت که ناگام پیر طریقت یعنی حضرت صفائع‌لیشاه (ظہیرالدوله) با چشم‌انی که بارقه الهی از آن میدرخشید بهمن نظر افکند من بی اختیار از آن نگاه روی زمین نشتم و از خود بینخود شدم - حالتی رفت که مجراب بفریاد آمد. استاد عباس مرابلند کرد و تا کنار پیر طریقت بر حضرت صفائع‌لیشاه دست بسر من کشیده فرمودند: فرزند خوش آمدی - من که قدری حالم بجا آمده بود آنچه همراه داشتم ظاهر و باطن به پیشگاه پیر گذاردم. حضرت صفائع‌لیشاه میل فرمودند قدری هم بمن مرحمت کردند آنگاه دستمال ابریشمی را برداشتند یک طرف دستمال دست من و یک طرف هم دست حضرت صفا بود

سپس گره محکمی با آن زدند و دستمال را بمن دادند آنگاه بطور مشروح از شریعت و طریقت و حقیقت بیاناتی فرمودند - رازهای که نمی‌آید بگفت - هنوز بعد از شصت سال آن آوای آسمانی در دل و جام بصدرا درمی‌آید - غیر نطق و غیر ایناء و سجل بس اشارت‌ها که میخیزد زدل - سپس حضرت پیر فرمودند پسر جان هر موقع که قلبت متوجه حضرت مقصود شداین ذکر را تکرار کن :

یا هو یامن هو هو یامن لیس هو الا هو !

بروایت شاهنامه زردشت فرزند مردی بنام پورشسب بوده و نیای اعلای او سپیتمان نام داشته از این رو او را بنام نیایعنی سپیتمان نیز میخوانند. از مرگ او در اوستاد ذکری نشده ولی شاهنامه میگوید که اوی بدبست مردی تورانی در آتشکده بلخ بقتل رسید. در باره زردشت که شخصی طبیعی و انسانی عادی است افسانه‌های بسیار تراشیده و برای او معجزات فراوان اختراع کرده‌اند ، چنانکه گویند در هنگام ولادت برخلاف دیگر کودکان خندان بود و روزگاری دراز در کوه و صحراء بسر آورد و کوهی که در آن متولد شد طعمه طاعقه گردید ولی او بسلامت ماند. در هنگام صعود بهجهان علوی با خداوند گفت وشنودها کردو دارای نیروی فوق الطبیعه گردید چون بهجهان آمد سراسر طبیعت بهشادی و طرب در آمدند پس بجنگ دیوان و اهریمنان رفت و بر آنان غالب و پیروز گشت و زمین را از لوث آنان مصفری ساخت. (تاریخ ادبیان)